

საქართველოს გარემოსა და ბუნებრივი რესურსების დაცვის
მინისტრის

060139143492213

KA060139143492213

ბრძანება №-139

ქ. თბილისი

30 / ივლისი / 2013 წ.

შპს „ჭიათურმანგანუმ ჯორჯია“-ს მანგანუმის მადნის გადამუშავებაზე
(გამდიდრება) ეკოლოგიური ექსპერტიზის დასკვნის დამტკიცების შესახებ

„გარემოზე ზემოქმედების ნებართვის შესახებ“ საქართველოს კანონის მე-4 მუხლის პირველი პუნქტის „ა“
ქვეპუნქტისა და ამავე მუხლის მე-4 პუნქტის საფუძველზე

ვ ბ რ ძ ა ნ ე ბ:

- დამტკიცდეს ჭიათურის მუნიციპალიტეტის საკრებულოს მიერ, ეკოლოგიური ექსპერტიზის დასკვნის მიღების მიზნით, წარმოდგენილ შპს „ჭიათურმანგანუმ ჯორჯია“-ს, ჭიათურის მუნიციპალიტეტის სოფ. წირქვალში, მანგანუმის მადნის გადამუშავებაზე (გამდიდრება) ეკოლოგიური ექსპერტიზის დასკვნა №40; 30.07.2013წ;
- ამ ბრძანების პირველი პუნქტით გათვალისწინებული ეკოლოგიური ექსპერტიზის დასკვნა გაიცემა განუსაზღვრელი ვადით;
- შპს „ჭიათურმანგანუმ ჯორჯია“-მ უზრუნველყოს ეკოლოგიური ექსპერტიზის დასკვნით (№40; 30.07.2013წ.) გათვალისწინებული პირობების შესრულება;
- ეს ბრძანება დაუყოვნებლივ გაეგზავნოს შპს „ჭიათურმანგანუმ ჯორჯია“-ს;
- ბრძანება მაღაში შევიდეს შპს „ჭიათურმანგანუმ ჯორჯია“-ს მიერ ამ ბრძანების გაცნობისთანავე;
- ეს ბრძანება შეიძლება გასაჩივრდეს საქართველოს მთავრობაში (თბილისი, ინგოროვას ქ. №7) მისი ძალაში შესვლიდან ერთი თვის ვადაში.

საფუძველი: გარემოზე ზემოქმედების ნებართვების დეპარტამენტის უფროსის მოვალეობის შემსრულებლის ალექსანდრე პაპუნაშვილის მოხსენებითი ბარათი; ჭიათურის მუნიციპალიტეტის საკრებულოს წერილი №490; 15.07.2013წ.; ეკოლოგიური ექსპერტიზის დასკვნა №40; 30.07.2013წ.

მინისტრის მოვალეობის შემსრულებელი

ქ. ქართველი

შალვა ამირეჯიბი

საქართველოს გარემოსა და ბუნებრივი რესურსების
დაცვის სამინისტრო

MINISTRY OF ENVIRONMENT AND NATURAL RESOURCES PROTECTION OF GEORGIA

საქართველო, 0114 თბილისი, გულაას ქ. 6^ა, ტელ: (032) 272-72-00, (032) 272-72-20, ფაქსი: (032) 272-72-37

ეკოლოგიური ექსპერტიზის

დასკვნა პროექტზე

№40

30 ივნისი 2013^შ.

I. საერთო მონაცემები

1. საქმიანობის დასახელება – მანგანუმის მადნის გადამუშავება (გამდიდრება)
2. საქმიანობის განმახორციელებლის დასახელება და მისამართი – შპს „ჭიათურმანგანუმ ჯორჯია“. თერჯოლის მუნიციპალიტეტი, სოფ. ნახშირღელე
3. საქმიანობის განხორციელების ადგილმდებარეობა – ჭიათურის მუნიციპალიტეტი, სოფელი წირქვალი
4. განაცხადის შემოსვლის თარიღი – 16.07.2013^წ.
5. მონაცემები პროექტის შემდგენელის შესახებ – გარემოსდაცვითი საკონსულტაციო ფირმა შპს „ეკოლოგენტრი“

II. მირითადი საპროექტო გადაწყვეტილებანი

ჭიათურის მუნიციპალიტეტის საკრებულოს მიერ, ეკოლოგიური ექსპერტიზის დასკვნის მიღების მიზნით, ეკოლოგიურ ექსპერტიზაზე წარმოდგენილია შპს „ჭიათურმანგანუმ ჯორჯი“-ს მანგანუმის მაღნის გამამდიდრებელი საწარმოს გარემოზე ზემოქმედების შეფასების ანგარიში.

საწარმო განთავსებულია ჭიათურის მინიციპალიტეტის სოფელ წირქვალში, „ჭიათურმანგანუმ ჯორჯია“-ს კუთვნილ ტერიტორიაზე. დასახლებული უბანი დაცილებულია 250 მეტრი მანძილით. საწარმოს განლაგების ჯამური მიწის ფართი შეადგენს 4500 მ²-ს.

მანგანუმის მადნის გამამდიდრებელი ქარხნის მიზანია, საწარმოს შექმნა და მანგანუმის ლიცენზირებული ტერიტორიიდან (კუდსაცავის ტერიტორია) ამოღებული მანგანუმის შემცველი მადნის გამდიდრება. ნედლეული, ე.წ. „კუდები“ საწარმოს შესყიდული აქცის 800 000 ტონის ოდენობით.

გზშ-ს ანგარიშის თანახმად, იგევმება საათში 45 ტონა ნედლეულის გადამუშავება და საწარმოს წარმადობა შეადგენს 10 ტონა გამდიდრებული მადანს საათში. სამუშაო რეჟიმი: წელიწადში 300 სამუშაო დღე, ორცვლიანი სამუშაო რეჟიმი (16 საათი დღე-დამეში), საწარმო გადაამუშავებს 216000 ტონა მადანს და დასაქმდება 7 ადამიანი.

ანგარიშის თანახმად, პროექტის განხორციელებისათვის განხილული იყო საწარმოს განთავსების რამდენიმე აღტერნატიული ვარიანტი და საბოლოოდ შეირჩა ზემოააღნიშნული ტერიტორია შემდეგი უპირატესობებით:

- ტერიტორია წარმოადგენს შ.კ.ს. „ჭიათურმანგანუმ ჯორჯია“-ს საკუთრებას, განთავსებულია სამრეწველო ზონაში, „კულტურული მნიშვნელობის ძეგლი“ ტერიტორიაზე და ახალი მიწის ნაკვეთის ათვისება არ არის დაგეგმილი;
  - საწარმოს ტერიტორიაზე მიყვანილია გრუნტიანი საავტომობილო გზა;
  - საწარმო განთავსებული იქნება სოფლის გარეუბანში, რომელიც საკმარისი მანძილითაა დაცილებული საცხოვრებელი ზონიდან;
  - საწარმოს განთავსების ტერიტორიის ადგილმდებარეობა განსაზღვრავს ნედლეულის, საწარმოო ნარჩენების და მზა პროდუქციის ტრანსპორტირების ხარჯების ოპტიმიზაციის შესაძლებლობას.

მადნის გამამდიდრებელი ხაზი ჩინური წარმოებისაა. მასალის გამდიდრება ხორციელდება გრავიტაციული სქემით. მანგანუმის მადნის გამამდიდრებელი ხაზი ხელმისაწვდომი არ არის, მაგრამ მადნის გამამდიდრებელი ხაზი შედგება ნედლეულის მიმღები ბუნკერის, ცხრილის, სამსხვრეველის, ელევატორის, კლასიფიკატორის, სპეციალური სალექარისა და მზა პროდუქციის მისაღები ბუნკერისაგან. საწარმოს ტერიტორიაზე განთავსებულია სალექარი, ნედლეულის საწაყრო და სხვა საჭირო მოწყობილობა.

საწარმოს ტერიტორიაზე ასევე დაპროექტებულია შენობა, სადაც განთავსდება ათმიწისტრატია საჭირო დამხმარე სათავსოებით.

ტერიტორია წარმოადგენს ხელოვნურად მოსწორებულ რელიეფს, სადაც ტერიტორია წარმოადგენს ხელოვნურად მოსწორებულ რელიეფს, სადაც მოწყობილია რკინაბეტონის კონსტრუქციით ნედლეულის მიმღები ბუნკერი, რომელიც ესაზღვრება წყალგამტარ არხს. ტრანსპორტის სავალი ნაწილი მოშანდაკდება მასში და მას გადასახლები დოკების საფარით. ტერიტორია შემოიღობება მავთულბადით.

ნედლეულის ტრანსპორტირება ფაზრიკამდე ხდება თვითმცლელი ავტომობილებით. ქარხნის ტერიტორიაზე შემოტანილი ნედლეული თავსდება ბუნკერში, ბუნკერიდან გასამდიდრებელი მასალა ლენტური ტრანსპორტიორით

მიეწოდება ინერციულ ცხავს „გილ-52“, რომელზეც მოთავსებულია ბადე 6-მმ² უჯრედით. გაცრილი მასალა. მარცვალთა სიმსხოთი 0-6 მმ, ლენტური ტრანსპორტიორით მიეწოდება გამანაწილებელ მოწყობილობას, ე.წ. „დისტრიბუტორს“. ხოლო მასალა, მარცვალთა სიმსხოთი +6 მმ, დასამსხვრევად მიეწოდება ვალცებიან სამსხვრეველას, საიდანაც დამსხვრეული, ჩაკეტილი ციკლით ისევ უბრუნდება ინერციულ ცხავს. (ნედლეულში +6მმ სიმსხოს მარცვალთა შემცველობა 40%- ია).

გამანაწილებელში ხდება მასალის წყალთან შერევა, წყალნარევი მასა მიეწოდება გამამდიდრებელ დანადგარებს - დამლექ მანქანებს (3 ცალი). გამდიდრებული მადანი ჩაედინება პროდუქციის სპეციალურ ავზში, საიდანაც (0-3 მმ) მადანი ე.წ. შლამის ტუმბოთი წყალთან ერთად მიეწოდება გამანაწილებელს და მიღლადენებით ნაწილდება 6 წყვილ ვიბრაციულ მაგიდაზე. მაგიდებიდან, მაღალი კონცენტრაციის გამდიდრებული მადანი, ღარით ჩაედინება პროდუქციის ავზში და შემდეგ ელევატორით მიეწოდება მზა პროდუქციის ბუნკერს.

ნარჩენი მასა გაუწყლოვნდება დამლექ მასქანებში ვიბრაციითა და თვითდაწვდომით, დაბინძურებული წყალი ჩაედინება სალექარ ავზში, ხოლო წყალგამოცლილი ნარჩენი ლენტური ტრანსპორტიორით ტრანსპორტირდება ნარჩენებისათვის გამოყოფილ უბაზზე, საიდანაც ფრონტალური დამტვირთველებით იტვირთება თვითმცლელებზე და განთავდება იმ ტერიტორიაზე, საიდანაც ხდება ნედლეულის ტრანსპორტირება.

საწარმოს ფუნქციონირების შედეგად გზშ-ს ანგარიშში დადგენილი გარემოს უმთავრესი დაბაბინძურებელი უბნებია:

- ნედლეულის ჩაყრა მიმღებ ბუნკერში;
- ნედლეულის ტრანსპორტირება საცერში;
- ნედლეულის ტრანსპორტირება სამსხვრეველაში;
- ნედლეულის მსხვრევა სამსხვრეველაში;
- ნედლეულის ტრანსპორტირება საცერში;
- გამდიდრებული პროდუქციის ჩაყრა პროდუქციის ბუნკერში;
- ნარჩენების ჩაყრა ნარჩენების ბუნკერში;
- გამდიდრებული პროდუქციის ჩატვირთვა ავტოტვითმცლელებში;
- ნარჩენების ჩატვირთვა ავტოთვითმცლელებში.

საქმიანობის შედეგად ატმოსფერულ ჰაერში გამოიფრქვევა შემდეგი მავნე ნივთიერებები: არაორგანული მტკერი, მანგანუმის დიოქსიდი. ანგარიშის შესაბამის ცხრილში მოცემულია საწარმოში წარმოქმნილი მავნე ნივთიერებების კოდი, ზღვრულად დასაშვები კონცენტრაციების მნიშვნელობები, გაფრქვევის სიმძლავრეები და საშიშროების კლასი. მავნე ნივთიერებათა გაზნევის ანგარიშის თანახმად, მანგანუმის მადნის გამამდიდრებელი საწარმოს ექსპლუატაციის შედეგად ატმოსფერულ ჰაერში გაფრქვეული არცერთი ზემოაღნიშნული მავნე ნივთიერების კონცენტრაცია, საწარმოდან უახლოეს დასახლებულ პუნქტთან მიმართებაში (250 მ), არ აჭარბებს ნორმით დადგენილ მის დასაშვებ მნიშვნელობას, ამიტომ მავნე ნივთიერებათა გაფრქვევების მიღებული რაოდენობები კვალიფიცირდება, როგორც ზღვრულად დასაშვები გაფრქვევები.

საწარმოს საქმიანობისათვის წყალი გამოიყენება სხვადასხვა დანიშნულებით. ანგარიშის მიხედვით, წყლის გამოყენება გათვალისწინებულია საწარმო მიზნებისათვის – მანგანუმის კონცენტრატის გამამდიდრებელი დანადგარისათვის, რომელიც წყლის ბრუნვით სისტემაშია. ბრუნვით სისტემაში გამოიყენება 100 მ³ წყალი საათში და მისი მარაგის შესავსებად საჭიროა 1 მ³ წყალი. წლიური ხარჯი, საწარმოს

მუშაობის რეჟიმის გათვალისწინებით, შეადგენს 4800 მ³ წყალს. ვინაიდან ბრუნვით სისტემაში წყლის რაოდენობა შეადგენს 500 მ³-ს, წყლის ჯამური ხარჯი იქნება 5300 მ³/წელ.

საწარმოო მიზნებისათვის წყლის აღება განხორციელდება საწარმოს ტერიტორიის მიმდებარედ გამავალი არხიდან.

ასევე წყლის გამოყენება მოხდება სასმელ-სამეურნეო მიზნებისათვის, რომლის მაქსიმალური ხარჯი დღე-დამეში არ აღემატება 0,315 მ³-ს, შესაბამისად 94,5 მ³-ს წელიწადში. სასმელ-სამეურნეო მიზნებისათვის წყლის შემოტანა საწარმოში განხორციელდება წყლის ცისტერნით.

საწარმოს ტექნოლოგიურ პროცესში ჩამდინარე წყლები არ წარმოიქმნება (გზშ-ს ანგარიშის შესაბამისად, გათვალისწინებულია ბრუნვითი წყალმომარაგების სისტემის გამოყენება).

სამეურნეო-ფეკალური წყლების ჩაშვება ხორციელდება საწარმოს ტერიტორიაზე მოწყობილ ამოსაწმენდ ორმოში, საიდანაც განხორციელდება მისი პერიოდული გატანა.

სანიაღვრე წყლები, რომლებიც შესაძლებელია დაბინძურდნენ საწარმოს ტერიტორიაზე მოხვდებიან ნამუშევარი წყლის ბრუნვით სისტემის სალექარში და შემდგომ გამოიყენება ტექნოლოგიურ პროცესში.

საწარმოს ექსპლუატაციისას მოსალოდნელია შემდეგი სახის ნარჩენების წარმოქმნა: სამრეწველო ნარჩენები (სამშენებლო, საწარმო), საყოფაცხოვრებო ნარჩენები;

ანგარიშის თანახმად, წელიწადში წარმოიქმნება ეწ. „კუდის“ ნარჩენები, მაქსიმუმ 168000 ტონა, რომელშიც მანგანუმის შემცველობა არ აღემატება 4%-ს. აღნიშნული ნარჩენები გატანილი იქნება კუდსაცავში, საიდანაც ამოღებული იქნა გადასამუშავებელი მადანი.

საყოფაცხოვრებო ნარჩენები (დაახლოებით 0.4 მ³/თვეში) განთავსდება საწარმოს ტერიტორიაზე დადგმულ კონტეინერებში და ხელშეკრულების საფუძველზე პერიოდულად გატანილი იქნება მუნიციპალურ ნაგავსაყრელზე.

საბურავების, რეზინის ნაკეთობებისა და სხვა ელასტომერული ნარჩენები, ასევე ცელოფნის, პლასტიკური მასალების ნაკეთობათა და სხვა შესაფუთი მასალების ნარჩენები (წარმოქმნის შემთხვევაში), ხელშეკრულების საფუძველზე გადაეცემა შესაბამის გარემოზე ზემოქმედების ნებართვის მქონე ორგანიზაციებს.

საწარმოს კუთხით ავტოტრანსპორტის ტექმომსახურეობა ხორციელდება ტექმომსახურეობის ობიექტში და აქედან გამომდინარე რემონტის თანმხლები ნარჩენები ობიექტზე არ წარმოიქმნება.

ანგარიშში წარმოდგენილია საქმიანობის შედეგად შესაძლებელი ავარიული სიტუაციების ალბათობა და მათი მოსალოდნელი შედეგების შეფასება და თავიდან აცილების წინადადებები, ავარიულ სიტუაციებში პროფილაქტიკური და საკონტროლო ღონისძიებების ჩამონათვალი, წარმოდგენილია ხანძარსაწინააღმდეგო ღონისძიებები.

ანგარიშში, გარემოზე უარყოფითი ზემოქმედების აცილების მიზნით, გათვალისწინებულია გარემოს დაცვის მონიტორინგული სისტემის შექმნა, ამასთან მონიტორინგის სისტემაში განსაკუთრებული როლი ენიჭება თვითმონიტორინგის ორგანიზაციას. ანგარიშში მოცემულია საწარმოს მიმდინარე საქმიანობის პროცესში ფიზიკურ და სოციალურ გარემოზე ნეგატიური ზემოქმედების შემარბილებელ ღონისძიებების გეგმა.

ეკოლოგიური ექსპერტიზის ჩატარების შედეგად, ექსპერტების მიერ გამოთქმული პირობები, საფუძვლად უდევს წინამდებარე დასკვნის III თავს.

III. პირობები

შპს „ჭიათურმანგანუმ ჯორჯია“ ვალდებულია უზრუნველყოს:

1. საქმიანობის განხორციელება გზშ-ს ანგარიშით წარმოდგენილი ტექნიკური სქემის და მონიტორინგის გეგმის შესაბამისად;
2. „ატმოსფერულ ჰაერში მავნე ნივთიერებათა ზღვრულად დასაშვები გაფრქვევის ნორმების პროექტში“ წარმოდგენილი გამოყოფის და გაფრქვევის წყაროების პარამეტრების დაცვა და შესაბამისად დადგენილი ზღვრულად დასაშვები გაფრქვევის ნორმების შესრულება;
3. გარემოს მდგომარეობის მონიტორინგის წარმოება (მათ შორის ხმაურის) და დასკვნის მიღებიდან ექვსი თვის ვადაში მონიტორინგის პროგრამის გარემოსა და ბუნებრივი რესურსების დაცვის სამინისტროში წარმოდგენა;
4. მისასვლელი გზებისა და ქარხნის ტერიტორიის პერიოდული მორწყვა მშრალ ამინდში, ამტვერების ჩახმობის მიზნით;
5. საწარმოს ექსპლუატაციაში შესვლიდან ქარხნის ტერიტორიის გამწვანება;
6. დასკვნის მიღებიდან ექვსი თვის ვადაში გარემოსა და ბუნებრივი რესურსების დაცვის სამინისტროში საწარმოში გადასამუშავებელი ნედლეულის გრანულომეტრიული და ქიმიური შემადგენლობის წარმოდგენა (მანგანუმის დიოქსიდის (MnO_2) შემცველობის ჩვენებით);
7. სახიფათო და საყოფაცხოვრებო ნარჩენების სეპარირებული შეგროვება, აღრიცხვა, დროებით უსაფრთხოდ განთავსება და შემდგომი მართვის (გადამუშავება, გაუვნებლობა ან განთავსება) მიზნით სათანადო გარემოზე ზემოქმედების ნებართვის მქონე ორგანიზაციებზე გადაცემა.
8. კანონმდებლობით გათვალისწინებული შრომის უსაფრთხოების ნორმებისა და მოთხოვნების დაცვა.

IV. დასკვნა

ჭიათურის მუნიციპალიტეტის საკრებულოს მიერ, ეკოლოგიური ექსპერტზის დასკვნის მიღების მიზნით, ეკოლოგიურ ექსპერტიზაზე წარმოდგენილი შპს „ჭიათურმანგანუმ ჯორჯია“-ს მანგანუმის მადნის გამამდიდრებელი საწარმოს გარემოზე ზემოქმედების შეფასების ანგარიშის მიხედვით საქმიანობის განხორციელება შესაძლებელია წინამდებარე დასკვნის III თავში მოყვანილი პირობებით.

გარემოზე ზემოქმედების ნებართვების
დეპარტამენტის უფროსის
მოვალეობის შემსრულებელი

